

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України

**ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ**

Матеріали «круглого столу»

(Харків, 4 грудня 2015 року)

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 349.6
ББК 67.307
Е45

*За зміст та якість матеріалів
відповідальність несуть автори публікацій*

Екологічне право в системі міждисциплінарних зв'язків: методологічні засади : матеріали «круглого столу» (Харків, 4 груд. 2015 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2015. – 344 с.

ISBN 978-966-458-918-2

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що відбувся у м. Харкові 4 грудня 2015 р.

Розраховане на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного, земельного та аграрного права України.

УДК 349.6
ББК 67.307

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015
ISBN 978-966-458-918-2 © Офортлення. Видавництво «Право», 2015

ресурсів на території екологічної мережі. Саме тому пропонується інтегрована модель управління природно-заповідним фондом на основі відновлення державного органу зі спеціальним статусом.

Туліна Ельбіс Євгенівна
аспірантка кафедри екологічного
права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОШИРЕННЯ І ЧИСЕЛЬНОСТІ ВИДІВ ДИКОРОСЛИХ РОСЛИН

На сьогоднішній день дослідження особливостей правового регулювання поширення і чисельності видів дикорослих рослин у науці екологічного права відсутні. Однак деякі згадки можна знайти в працях О. В. Басая, А. Б. Іскоян, А. К. Соколової тощо. Між тим слід наголосити на нагальності вивчення цієї проблеми.

Перш за все наголосимо, що Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-ХІV містить лише одну статтю, присвячену регулюванню відносин щодо поширення і чисельності окремих видів дикорослих рослин. У цій статті визначено, що задля охорони здоров'я населення, запобігання захворюванням тварин та завданню збитків рослинному світу, господарюючим суб'єктам можуть вживатися заходи з метою регулювання поширення і чисельності окремих видів дикорослих рослин (отруйних, наркотиковмісних, карантинних тощо). Також закріплено, що при вжитті цих заходів не має заподіюватися шкода іншим об'єктам рослинного та тваринного світу.

Крім того, зауважимо, що визначення поняття «регулювання поширення і чисельності видів дикорослих рослин» Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-ХІV не містить. Це, на наш погляд, є прогалиною, особливо з огляду на актуальність і нагальності вирішення цієї проблеми. Однак, справедливості заради, додамо, що в Законі України «Про мисливське господарство та полювання» від 22.02.2000 р. № 1478-ІІІ зазначається, що регулювання чисельності диких тварин — це вилучення (відстріл і відлов) диких тварин, що перебувають у стані природної волі, за умови, що їх чисельність на конкретній території загрожує

життю та здоров'ю людей, свійських тварин, завдає значних збитків сільському, лісовому чи мисливському господарству, порушує природний баланс видів, загрожує існуванню інших видів диких тварин.

Враховуючи сказане, вважаємо за потрібне звернутися до спеціалізованої літератури. Так, відповідно до Екологічного енциклопедичного словника регулювання чисельності популяції — це заходи з обмеження зростання або скорочення чисельності популяції.

Наведені вище визначення слід врахувати при формулюванні поняття «регулювання поширення і чисельності видів дикорослих рослин».

Однак передусім, на нашу думку, необхідно доповнити перелік основних термінів, передбачених у ст. 3 Закону України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV, поняттям «регулювання поширення і чисельності окремих видів дикорослих рослин».

Зупинимось ще на одному моменті. У Законі України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV зазначається, що перелік дикорослих видів рослин, поширення і чисельність яких підлягають регулюванню, а також порядок здійснення відповідних заходів щодо регулювання їх поширення і чисельності визначаються центральним органом виконавчої влади за погодженням із відповідними центральними органами виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. На жаль, на даний час цей перелік не розроблений та не затверджений, що не дає змоги говорити про наявність належного правового забезпечення у цій сфері.

Цікавим, на нашу думку, є досвід інших країн. У Республіці Білорусь, наприклад, прийнята постанова Мінприроди Республіки Білорусь від 10.01.2009 р. № 2 «О некоторых вопросах регулирования распространения и численности видов дикорастущих растений». У ній, зокрема, йдеться про те, що регулюванню поширення та чисельності видів дикорослих рослин підлягають дикорослі рослини: 1) які мають шкідливий вплив; 2) становлять загрозу біологічній різноманітності, життю і здоров'ю громадян відповідно до переліку видів дикорослих рослин; 3) заборонені до інтродукції та (або) акліматизації, перелік яких встановлений постановою Мінприроди Республіки Білорусь від 28.11.2008 р. № 106 «О некоторых вопросах регулирования интродукции и (или) акклиматизации дикорастущих растений».

Також до цієї постанови додається Інструкція «О порядке проведения мероприятий по регулированию распространения и численности видов дикорастущих растений, которые оказывают вредное воздействие и (или)

представляють угрузу біологічному різноманіттю, життю і здоров'ю громадян». Серед заходів можна назвати такі, як: проведення Національною академією наук Білорусі польових досліджень об'єктів рослинного світу в межах земельної ділянки чи водного об'єкта з метою виявлення місць зростання, займаної площі і рівня загрози видів дикорослих рослин; регулярне знищення землекористувачами дикорослих рослин методами, встановленими районним планом; проведення через засоби масової інформації роз'яснювальної роботи з населенням про необхідність своєчасного знищення дикорослих рослин; інші заходи, вжиття яких допомагає регулюванню поширення та чисельності видів дикорослих рослин.

Таким чином, у флористичному законодавстві Республіки Білорусь не лише чітко встановлено перелік об'єктів (дикорослих рослин), але й визначено їх ознаки, та, відповідно, названо підстави класифікації зазначених об'єктів.

Як бачимо, у розглянутих нормативних актах чітко окреслено об'єкти правового регулювання поширення та чисельності відповідних видів рослин. На наш погляд, наявність таких положень є позитивним моментом. Саме тому вважаємо за доцільне запропонувати розробити та прийняти в Україні аналогічну постанову «Про затвердження переліку та порядку проведення заходів із регулювання поширення і чисельності видів дикорослих рослин», що сприятиме не тільки виконанню завдань флористичного законодавства, а й екологічного законодавства в цілому.

Шевченко Яна Олегівна
аспірантка кафедри аграрного,
земельного та екологічного права
імені академіка В. З. Янчука
Національного університету
біоресурсів і природокористування
України

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «БОНІТУВАННЯ ҐРУНТІВ»

З розвитком земельних відносин зростає роль і значення земельного кадастру (далі — ДЗК), і відповідно їх складових частин, які забезпечують кадастр всіма необхідними відомостями про землю. Такою складо-